

Duâda vesîle şirk midir?

Abdullah Bey: “Duâda Peygamberleri, velileri, Allah dostlarını vesile ve şefaathçi yapmak şirk midir? Peygamber hürmetine, evliya hürmetine... diye duâ yapılabilir mi?”

DUÂ EDİN, CEVAP VEREYİM

İnsanın Yaraticısı ile bir bütün olarak iletişimlerini düzenleyen İslâm Dini, imandan sonra en büyük bir müessese olarak malî, bedenî, ahlâkî, ruhî... vs. her boyutuyla ibadeti tanzim etmiş ve her iman eden kulun Allah’a aracısız, vasıtasız, bedelsiz ulaşması için duâ ve niyaz kapılarını ardına kadar açmıştır. Kalbinde zerre kadar iman olan bir kimsenin Cehennemden çıkarılacağı yönündeki hadislerden, zerre kadar “iman” a Cenâb-ı Hakk’ın ne büyük değer verdiğini anlamak mümkündür. “Duâyı” bu değer çerçevesinde ele aldığımızda, Cenâb-ı Hakk’ın, kulunun duâsını niçin geri çevirmediği anlaşılmış olur. Nitekim bir hadis-i kutsîde Cenâb-ı Allah: “Ey Âdemoğlu! Bana duâ ettiğin ve Benden umduğun müddetçe senden sudur eden günahlara aldırمام; bağışlarım!”¹ buyurur. Duâ, Kur’ân’da da, önemli bir yer tutar. Bir âyette, “De ki: Duânız olmazsa Rabbimin katında ne ehemmiyetiniz var?”² buyuran Cenâb-ı Allah, bir diğer âyette çağrısını umuma yayar: “Duâ edin, cevap vereyim!”³

HER İBADET DUÂ DEMEKTİR

Her ibadet, özünde duâ sırrını barındırmaktadır. Meselâ malî bir ibadet olan zekâtın içinde, başta “helâl kazanç isteği” olmak üzere, “kazalardan ve afetlerden muhafaza olunma dileği”, “Müslüman kardeşinin fakr-u zaruretinin helâl para ile giderilmesi talebi”... vs. gibi duâ ve dileklerin bulunmadığı söylenemez. Oruçta, “nefsimizin arınması ve günahlarımızın bağışlanması isteği”; hacda, “yüksek makamlara nail olma dileği”, “ehl-i imanla kardeşlik bağlarının güçlenmesi duâsı”.. vs. gibi niyazlar bulunurken; namazda hepsi birden bir öz ve fihriste halinde yer almakta; çoğu zaman bu ve buna benzer duâ ve niyazlar söz ve metinlerle teyit edilmektedir. Çünkü Bedüzzaman Hazretlerinin de ifadesiyle namaz bütün ibadetlerin ve duâların özünü içinde saklayan nuranî bir özet hükmündedir.⁴

Netice itibariyle; duâda asl olan kulun doğrudan Rabbine yönelmesi, kalbini aracısız

Allah'a açması, yüreğini halisane ve doğrudan Yaraticısına arz etmesidir. Makbul duâ için en önemli şart budur.

VESİLE NE ŞARTTIR, NE ŞİRKİTİR!

Duâda peygamberleri, velileri, Allah dostlarını, masumları, mazlûmları ve sair salih kimseleri vesile ve şefaathçi yapmak ne şarttır; ne de şirkittir! Duânın tek şartı, yukarıda söylediğimiz gibi, kulun Rabbine doğrudan, aracısız ve halisane yönelmesidir. Bu yönelişte salih kimseleri vesile kılan ve Allah'ın razı olduğu şeyler hürmetine Allah'tan dileğinin yerine getirilmesini isteyen kimsenin şirk içinde olduğunu söylemek doğru değildir. Bu üslûp, İslâmiyet'in nezahet ve edebiyetle bağdaşmaz.

İslâm dini ifrat ve tefritten uzaktır. Abartılı yorumlar, abartılı kurallar, abartılı anlayışlar, abartılı yaşayış tarzları İslâm dininde zemin bulmaz. İslâm dini her şeyde orta yolu tavsiye eder. Orta yolda gönül huzuru vardır, ihlâs vardır, samimiyet vardır, takva vardır. Rabbine bir 'vesile' ile duâ edenleri, tevhid inancından uzaklaşmadıkça, yani vesileyi hâşâ Allah yerine koymadıkça şirkle suçlayamayız. Tevhid dairesindedir; fakat Allah dostlarını vesile ve şefaathçi kılmak istiyordur. Bu bir tercihtir. Bu davranışı, valiye ulaşmak isteyen, ama bu işini valinin çok sevdiği birisi aracılığıyla yapmaya çalışan birisinin davranışına benzetebiliriz.

HAZRET-İ ÖMER'İN DUÂSI

Nitekim Allah'tan Allah'ın isimleri hürmetine pekâlâ dilekte bulunulabileceği gibi, Peygamberler hürmetine, Allah'ın razı olduğu salih kullar hürmetine veya salih ameller hürmetine de duâ ve niyazda bulunmak mümkündür. Peygamber Efendimizin (asm) Cenâb-ı Allah'ın isimleri hürmetine duâ ve niyazda bulunduğu bilinmektedir.⁵

Bir kıtlık senesinde Hazret-i Ömer (ra), Nebiyy-i Muhterem Efendimizin (asm) amcası Hazret-i Abbas (ra) yanında bulunduğu bir esnada şöyle duâ etmiştir: "Allah'ım! Bizler Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm'ı vesile kılarak Senden niyazda bulunurduk da bize yağmur ihsan ederdin! Şimdi Peygamberimizin (asm) muhterem amcasının vesilesiyle Senden niyaz ediyoruz. Bize yağmur ihsan et!" Hazret-i Enes b. Malik (ra) bu duâdan sonra yağmurun geldiğini kaydeder.⁶

Ancak, bir şeyi veya bir dileği, doğrudan Allah'tan değil de--hâşâ--, meselâ türbedeki yatırdan istemek asla doğru değildir. Şirke kapı açar. Buna dikkat etmek lâzım.

Binaenaleyh, duâda vesile arayanları düpedüz şirk içine atmayı doğru bulmadığımız gibi, vesile olmadan duânın olmayacağı zannına kapılmayı da yanlış buluruz. Biz orta yolu tavsiye ederiz ve ister vesile ile ister vesilesiz; “mutlaka duâ etmeli” diyoruz.

Dipnotlar:

- 1- R. Sâlihîn, 441.
- 2- Furkan Sûresi, 25/77.
- 3- Mü'min Sûresi, 40/60.
- 4- Sözler, s. 45.
- 5- Ahmed b. Hanbel, Müsned, 1/391.
- 6- Buhârî, 3/537.